

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Предмет: Извештај Комисије за избор доцента за ужу научну област Бугаристика, предмет Бугарски језик (30 % од пуног радног времена).

Изборно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду је, у складу са чланом 65 Закона о високом образовању Републике Србије, на седници 25.4.2024. године, изабрало Комисију за припрему извештаја о кандидатима који су се пријавили на расписани конкурс за доцента за ужу научну област Бугаристика, предмет Савремени бугарски језик – 30 % од пуног радног времена (објављен у листу *Послови* бр. 1093, 22.5.2024; број одлуке о именовању комисије 1452/1). Комисија у саставу: др Олга Савеска, доцент Филолошког факултета Универзитета у Београду – председник Комисије, др Далибор Соколовић, ванредни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду и др Мирјана Мирић, виши научни саветник Балканолошког института САНУ, Изборном већу Филолошког факултета подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс за избор доцента за ужу научну област Бугаристика, предмет Бугарски језик (30 % од пуног радног времена), расписан 22.5.2024. године у листу *Послови*, бр. 1093, пријавио се један кандидат:

1. **др Ивана Давитков**, доцент на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

О кандидату **доц. др Ивани Давитков** подносимо следећи извештај:

Кандидат др Ивана Давитков рођена је 03.12.1983. године у Димитровграду, Република Србија, а основну и средњу школу завршила је у истом граду. Филолошки факултет Универзитета у Београду уписала је школске 2002/2003. године. Године 2006. завршила је основне академске студије на Групи за бугарски језик и књижевност, са општим успехом 8,95 и стручним називом – професор бугарског језика и књижевности. За време трајања студија учествовала је на три међународна семинара у Бугарској: на Међународном универзитетском семинару балканистике у Благоевграду (2003), као и на Међународним летњим семинарима бугарског језика и културе за стране бугаристе и слависте (2004, 2006), у организацији Универзитета у Софији.

Мастер академске студије завршила је 31.10.2008. године на студијском програму Бугарски језик и књижевност са просечном оценом у току студија 9,83 и постигнутим укупним бројем 60 бодова ЕСПБ, чиме је стекла академски назив дипломирани филолог бугарског језика и књижевности – мастер. Одбранила је мастер рад под насловом

Рефлекси полугласника и остаци чланске морфеме у говору села Смиловци (Димитровград), ментор проф. др Михаило Шћепановић. Овај рад представља покушај да се прикупи, систематизује и анализира грађа о два особинама говора села Смиловци (општина Димитровград): рефлексима полугласника и остацима чланске морфеме. Овај говор, као и говор општине Димитровград уопште, одликује се особинама попут аналитичке деклинације, аналитичке компарације, непостојања инфинитива, непостојања разлике између дугих и кратких слогова, постојањем једног акцента, експираторног по природи, постојањем вокала њ и др.

По завршетку студија др Ивана Давитков радила је у периоду од 2008. до 2011. године као сарадник у настави (хонорарно) на Филолошком факултету у Београду, где је водила вежбе из Савременог бугарског језика, Усменог превођења са бугарског на српски језик, Превођења књижевног и стручног текста. За време рада у овој установи испољила је склоност ка тимском раду, одличне комуникативне способности, као и умеће у наставном процесу, који је обухватао обуку студената различитих година студија. О томе сведоче и одличне оцене које је добила у студентским анкетама. Поред тога, радила је као хонорарни преводилац текстова из области економије, права, финансија, филма. Школске 2010/2011. године похађа специјализацију на Универзитету у Софији „Св. Климент Охридски“ под менторством проф. др Искре Ликоманове. Од 2012. до 2016. године је редовни докторанд из области 2.1 *Филологија (Теорија и пракса превођења)* на Факултету за словенске филологије Универзитета „Св. Климент Охридски“ у Софији. Докторску дисертацију под насловом *Граматични трансформацији при художествен превод (србско-български паралели)* одбранила је 2016. године под менторством проф. др Јовке Тишеве. Од 2013. до 2014. године др Ивана Давитков била је сарадник у настави на Факултету за словенске филологије Универзитета у Софији „Св. Климент Охридски“, где је у својству докторанда водила вежбе из српског језика на групи Српска и хрватска филологија са специјализацијом словеначког језика. У својству докторанда кандидаткиња је учествовала у следећим пројектима: *Обучението по български език в Димитровград, Република Сърбия - анализ на актуалното състояние и методики на преподаване*, Универзитет у Софији „Св. Климент Охридски“, 2013; *Мултимедиин корпус на българската реч*, Универзитет у Софији „Св. Климент Охридски“, 2014; *Интегрирана програма за обучение и подкрепа надокторантите по социални и хуманитарни науки в Софийския университет* у периоду од 2012. до 2014. године.

Др Ивана Давитков изабрана је у звање асистента 17.12.2012. године на Филолошком факултету Универзитета у Београду и сарађивала на предметима Бугарски језик 3, 4 (од школске 2018/19. године), Савремени бугарски језик Г-3, 4 (од школске 2018/19. године), Савремени бугарски језик Г-5–8, Теорија превођења за бугаристе (МАС).

Ивана Давитков је у периоду од 2015. до 2019. године држала више предавања у иностранству. На Филозофском факултету у Загребу 2015. године одржала је предавање на тему *За някои граматични трансформации в художественя превод* током једномесечне студентске размене по СЕЕРУС-у. На Летњем семинару бугаристике за

стране бугаристе и слависте, чији је организатор Универзитет у Софији „Св. Климент Охридски“, кандидаткиња је одржала више предавања: *Предаване на срџбски перфект в преводи на бџгарски език* (2016); *Междоезикова асиметрија, превод и чуждоезиково обучение* (2017); *Особености при усвојаването на бџгарските минали глаголни времена от чужденци* (2018); *За усвојаването на бџгарските предлози от чужденци (вџрху материал от студентски работи)* (2019).

Др Ивана Давитков била је ангажована као признати истраживач на Факултету за словенске филологије Универзитетата у Софији „Св. Климент Охридски“ у периоду од априла до августа 2019. године по програму Министарства образовања и науке Републике Бугарске „Млади истраживачи и постдокторанти“. У истом периоду кандидаткиња је учествовала на универзитетском пројекту ФП19-ФлФ-008 *Мџџт и жената в славјанскиј свят*, Универзитет „Пајсије Хиландарски“ у Пловдиву (2019).

На основу члана 133, став 4 Закона о високом образовању министар просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије донео је одлуку број 612-01-01243/2018-06 од 17.1.2019. године, којом се диплома о завршеним докторским академским студијама високог образовања кандидаткиње др Иване Давитков признаје као диплома докторских академских студија из стручне области филолошких наука.

Дана 30.10.2019. кандидаткиња је успешно одржала приступно предавање на тему *Преводни еквиваленти перфекта у превођењу књижевног текста са српског на бугарски језик* пред комисијом, задуженом за извештај. Од 17.12.2019. године др Давитков је доцент на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Држи предавања из предмета Бугарски језик 1, 2 (Фонетика), Бугарски језик 3, 4 (Морфологија), Бугарски језик 5, 6 (Синтакса), Бугарски језик 7, 8 (Лексикологија), Историја бугарског језика 1, 2, Савремени бугарски језик Г-7, 8 (вежбе).

Од 1.10.2021. др Ивана Давитков је асистент са докторатом на Новом бугарском универзитету и ангажована је на предметима Бугарски језик као страни и Савремени бугарски језик.

Др Ивана Давитков је члан уређивачког одбора научних часописа у Републици Бугарској: *Бџгарски език и литература / Bulgarian language and literature*, Министарство на образованието и науката, Национално издателство „Аз-буки“ и *Литературата*, Универзитетско издателство „Св. Климент Охридски“.

Ивана Давитков је рецензент радова у научним часописима и зборницима (*Славистика, Polyslav* и др.).

Учествовала у раду комисија за одбрану мастер радова 4 пута као ментор: Кристина Манић: *Лексико-семантички односи српско-бугарских хомонимних фемининатива*, Филолошки факултет Универзитета у Београду, 2020. године; Милица Павловић: *Традуктолошка анализа топонима и антропонима у српском преводу романа Изасланик из Леванта*, Филолошки факултет Универзитета у Београду, 2021. године; Валентина Димитрић: *Процес усвајања прошлих времена у бугарском језику као страном*, Филолошки факултет Универзитета у Београду, 2022. године; Александра Ристић:

Савремена економска терминологија: порекло и формална структура термилошких јединица у бугарском и српском језику, Филолошки факултет Универзитета у Београду, 2023. године.

НАУЧНИ РЕЗУЛТАТИ ПОСТИГНУТИ ОД ПРОШЛОГ ИЗБОРА У ЗВАЊЕ

Списак радова:

1. Давитков, И. Минало и настојаче на бугаристиката в Белградскиј универзитет // Бугарски језик и литература, кн. 63, № 5, Софија, 2021, 475–486. ISSN 0323-9519 (Print) / ISSN 1314-8516 (Online)
2. Давитков, И. Някои набљудения върху усвојаването на бугарскиј аорист от чужденци (върху материал от обучението на србски студенти) // Сборник с доклади от Международна научна конференция „Бугарскиј језик, литература и култура: пътища през мултикултурниј свят“, Неапол 18–21 ноември. Софија, 2022, 29–39. ISBN 978-619-7667-38-7
3. Давитков, И. Бугарскиј језик в образователната система на Југославија (от края на Втората световна война до началото на 70-те) // Zeszyty Łużyckie 58, Варшава, 2022, 109–134. ISSN 0867-6364 (Print) / ISSN 2719-9967 (Online)
4. Давитков, И., В. Седефчева, Академичната бугаристика в Србија – историја, развитие и перспективи // Литературата, год. XVII, кн. 30, Софија, 2023, 120–144. ISSN 1313-1451 / ISSN 2603-5340
5. Давитков, И., К. Алексова, Преводни съответствия на бугарскиј конклузив на србски језик // Съпоставително језикознание, кн. 1, Софија, 2024 (у штампи).

У раду *Минало и настојаче на бугаристиката в Белградскиј универзитет* назначене су главне фазе у развоју студија бугаристике на Универзитету у Београду и описује се тренутно стање. Прва фаза развоја би се могла сматрати припремној етапом у развоју бугаристике какву данас познајемо. Другу етапу обележава научни рад Марина Младенова и развој студија књижевности. У трећој етапи акценат је стављен на лингвистичке студије Мариане Алексић и на то како се наставни кадар шири. Данас је Филолошки факултет Универзитета у Београду једино место у Србији где бугаристика постоји као студијска група у оквиру Катедре за српски језик са јужнословенским језицима. Бугарски језик се изучава и као изборни језик (двосеместрални и четворосеместрални), а готово сви остали бугаристички предмети могу да изучавају као изборни. Могло би се рећи да београдска бугаристика данас настоји да, у присуству стручњака из области књижевности и језика, што пре постигне неопходан баланс.

Рад *Някои набљудения върху усвојаването на бугарскиј аорист от чужденци (върху материал от обучението на србски студенти)* представља покушај да се систематизују и анализирају грешке у усвајању аорисних облика код говорника српског језика. Аутор

примећује да и поред формалне аналогije у системима прошлих глаголских времена у српском и бугарском језику (аорист, имперфект, перфект, плусквамперфекат), од самог почетка наставе бугарског језика за српске студенте, усвајање облика аориста ствара доста потешкоћа.

Рад *Българският език в образователната система на Югославия (от края на Втората световна война до началото на 70-те)* представља покушај да се расветли статус бугарског језика у бугарској заједници која је после Другог светског рата у Југославији званично призната као национална мањина. Период о коме је реч показао се одлучујућим за афирмацију локалне бугарске заједнице, услед чега је њен језик после рата сачуван као основни образовни медиј. Делимично због специфичне геополитичке ситуације бугарски језик није успео да се уведе као језик школског образовања у Србији. Међутим, докази у вези са истраживаним периодом сведоче о појави и других, додатних разлога за овакав исход. Чињеница да је проблем делимично разрађен у научној литератури даје додатни подстицај за прикупљање, систематизацију и развој иницијалнеанализе података у дијакроничком аспект.

Рад *Академичната българистика в Сърбия – история, развитие и перспективи*, написан у коауторству са др В. Седефчевом, има неколико кључних циљева: с једне стране, да на позадини историјског прегледа прикаже актуелно стање академске бугаристике у Србији и да истакне њене ближе и даље перспективе развоја; с друге стране, да скрене пажњу на бугаристику у Србији као неодвојиви део иностране бугаристике; и са треће стране, да покаже заједничке историјске корене, задатке и будућност два центра бугарских студија – Београда и Ниша – као предуслов за њихов заједнички рад у области наставног, истраживачког и културног деловања. Преглед прошлости бугаристике у Београду, која је започела свој развој крајем педесетих и почетком шездесетих година 20. века, и лектората за бугарски језик на Филозофском факултету Универзитета у Нишу, који је свечано отворен 2001. године, показује њихово заједничко порекло, деценијску историју и развој у образовној, научној и методичкој сфери. Ове карактеристике доказују постојање већ успостављених традиција које су обликовале савремени аспект ова два академска центра. Различити образовни модели и амбијент не представљају ове две јединице као конкуренцију, већ напротив, омогућавају им да се допуњују, нудећи другачије формате стицања знања из бугарског језика и културе, покривајући територије на којима је бугарска заједница концентрисана.

Учешћа у научним скуповима:

1. Международна научна конференција „От слово към действие: разкази и репрезентации“, 2–4 май 2019 г., Факултет по славянски филологии, Софийски универзитет „Св. Климент Охридски“
2. Международна научна конференција „Езици, култури, комуникации“, 6–8 јуни 2019 г., Филолошког факултет към Великотърновския университет „Св. Св. Кирил и Методий“.

3. Международна научна конференция „Българистиката извън България: академични поколения и диалози“, 20 май 2021 г., Съвет за чуждестранна българистика, Българска академия на науките.
4. Международна българистична конференция „Българският език, литература и култура: пътица през мултикултурния свят“, 18–21 ноември 2021 г., Неаполски университет „Ориентале“, Италия.
5. Юбилейна научна конференция „Традиция и новаторство“, посветена на 30-годишнината от създаването на Нов български университет и на филологическите програми към департамент „Чужди езици и култури“, 4–5 юни 2022 г., Нов български университет, София.
6. Национална конференция за български език „Език свещен“, 22.6.2022г., Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“.
7. 61. скуп слависта „Славистичка истраживања – између филологије и културологије“, Филолошки факултет Универзитета у Београду, 12–13 јануар 2023. године, Филолошки факултет Универзитета у Београду.
8. Международна научна конференция „Езици, култури и комуникации“, 8–9 юни 2023 г., Филологически факултет към Великотърновския университет „Св. Св. Кирил и Методий“.
9. Международна конференция „Българистиката по света. Филологията у дома“, 12–14 октомври 2023 г., Филологически факултет, Югозападен университет „Неофит Рилски“, Благоевград.
10. Международна научна конференция „Славянските литератури през 21. век: регионализъм и глобализация“, 15–17 ноември 2023 г., Неаполски университет „Ориентале“, Италия.
11. 62. скуп слависта Србије „Изучавање и настава словенских језика, књижевности и култура и изазови времена“, 11–12. јануара 2024 г., Филолошки факултет Универзитета у Београду.
12. Международен форум „Мисията учител по български език в многоезична среда. Предела на (не)възможното“, 29–31 март 2024 г., Национален университет Каподистрия – Атина, Гърция.
13. Шеснадесети славистични четения „Памет и история в славянските езици и литератури“, 30–31 май 2024, Софийски университет „Св. Климент Охридски“.

Учешће у универзитетским семинарима:

Универзитетски образовни семинар Новог бугарског универзитета и Филолошког факултета Универзитета у Београду „Българският език и неговите културни пространства“, 15. и 16. јануар 2023. године, Филолошки факултет Универзитета у Београду.

Универзитетски семинар „Методика на социолингвистичното иследване“, ННП „Развитие и утврждавање на българистиката в чужбина“, Шуменски универзитет „Епископ Константин Преславски“, 1. децембар 2023. године.

Универзитетски семинар „Среща на балканските българисти“ у организацији Шуменског универзитета „Епископ Константин Преславски“ у оквиру ННП „Развитие и утврждавање на българистиката в чужбина“, 15. април 2024. године.

НАУЧНИ РЕЗУЛТАТИ ПОСТИГНУТИ ПРЕ ПОСЛЕДЊЕГ ИЗБОРА У ЗВАЊЕ

Др Ивана Давитков објавила је следеће публикације за период од 2010. до 2019. године:

1. *За някои морфологични особености в говора на село Смиловци, Димитровградско (Царибродско) (Формите на членната морфема при съществителните имена от мъжки род и мястото на ударението)* // Планетата Слово (Сборник с доклади от Единадесетата национална конференция за студенти и докторанти, Пловдив, 2009 година), 2010, 71–78.

Циљ овог рада је да се представи и систематизује сакупљена грађа о облицима чланске морфеме код именица и место акцента у чланованим облицима у говору села Смиловци, општина Димитровград. Изнесени закључци су изведени на основу дијалектолошке грађе, коју је кандидаткиња Ивана Давитков сакупила приликом теренских проучавања у 2008. години.

2. *О једном балканизму у говору села Смиловци, општина Димитровград: облици чланске морфеме код именица и место акцента у чланованим облицима именица* // Савремена проучавања језика и књижевности (Зборник радова са II научног скупа младих филолога Србије одржаног 6. марта 2010. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу), књ. 1, 39–48, 2011.

У раду се даје преглед употребе постојећих облика чланске морфеме код именица у говору села Смиловци (општина Димитровград), на десетак километара од српско-бугарске границе. Овај локални говор одликује се извесним архаизмима, низом иновација и балканизма. У раду се такође разматра промена места акцената у чланованим облицима именица у односу на нечлановане облика истих. Осим анализе прикупљене грађе, ауторка даје преглед облика чланске морфеме у српским (А. Белић, П. Ивић) и бугарским дијалектолошким истраживањима (С. Стојков, Р. Божков), укључујући и савремена дијалектолошка истраживања руског дијалектолога Андреја Собољева.

3. *Михаило Шћепановић, Ивана Давитков, Именослов села Смиловци (општина Димитровград) (1899–1915) // Състояние и проблеми на българската ономастика. Актуални проблеми на ономастиката*, т.12, Велико Търново, 2012, 439–460.

Како истичу аутори, предмет истраживања овог рада је преглед, односно систематско сагледавање антропонимије села Смиловци, општина Димитровград, у периоду од 1899. до 1915. године. Циљ овог истраживања је прикупљење антропонимијске

грађе за дати период и њена основна лингвистичка интерпретација. Антропонимијска грађа која се сагледава у раду прикупљена је на терену, у месној канцеларији села Смиловци 2009. године. За извор ексцерпираних грађе аутори наводе првенствено најстарије матичне књиге рођених (почев од 1899. год.). За потребе истраживања коришћена су имена деце и њихових родитеља из наведеног периода.

4. *За някои проблеми на превода на сръбския перфект на български език* // Славистиката в глобалния свят – предизвикателства и перспективи (Сборник с доклади от конференцията, проведена на 5–6.10.2012 г.), Благоевград, 2012, 44–51.

У овом раду ауторка се поново осврће на једну од карактеристичних особина говора села Смиловци, општина Димитровград – члановање именица, конкретније члановање именица мушког рода. Ауторка допуњује теоријски осврт на разматрану проблематику и, након направљене анализе, долази до закључка да овај говор чува старе облике за сва три рода показне заменице у множини од којих порекло води и постпозитивни одређени члан, карактеристичан како за истраживани говор, тако и за бугарски књижевни језик.

5. *Някои наблюдения върху превода на българските минали времена на сръбски език* // Слово то (не)възможната мисия. Сборник с доклади от Четирнадесетата национална конференция за студенти и докторанти, Пловдив, 2013, 122–128.

Овај рад представља покушај да се представе и анализирају случајеви употребе неких бугарских прошлих глаголских времена и њихових српских преводних еквивалената. Основна грађа за ово истраживање је роман „Да” Николаја Табакова, који је ауторка преводила самостално, као и двојезично издање дела „Да рисуваш по водата / Цртати по води“ истог аутора из 2003. године.

6. Радкова, А., Петров, А., Падешка, М., Давитков, И. *Обучението по български език в гр. Димитровград, Република Сърбия – реалности и тенденции*, // Български език и литература, кн. 56, №2, София, 2014, 171-198.

У раду се представља и анализира актуелна лингвистичка ситуација у настави бугарског језика у Димитровграду, Република Србија. Аутори презентују историју изучавања бугарског језику у основним и средњим школама на овој територији, при чему врше опсежну анализу наставних програма. Такође, они опширно описују и дају критички осврт на уџбенике и радне свеске, према којима се изводи настава на бугарском језику у основној и средњој школи, при чему наводе и мишљење наставника и професора који их користе у настави. Аутори обраћају пажњу на социјалну и културну мотивацију за учење матерњег језика, користећи своја запажања са терена, као и радове других истраживача посвећене разматраној проблематици. У том раду посебно се указује на проблеме у учењу бугарског језика у српској и дијалекатској језичкој средини (међујезичка лексичка хомонимија, интерференција, утицај локалног дијалекта).

7. *За някои езикови особености на сръбските и българските предизборни лозунги* // Медиите и политиката: филологически прочити (сборник с текстове на докторанти). Съст.

Владислав Миланов, Център за анализ на политическата и журналистическата реч, Издателство „Парадигма“, София, 2014, 51–58.

Предмет овог рада су предизборни слогани, заступљени у последње две предизборне кампање у Бугарској (2011. и 2013) и Србији (2008. и 2012). Метода коју ауторка користи је упоредна анализа разматраних слогана на морфолошком нивоу. Анализирани корпус сакупљен је пре свега из електронских извора. Језик предизборних слогана и избор речи и конструкција, како закључује ауторка, изузетно су занимљив и важан предмет истраживања политичког говора, посебно када се упоредо анализира стање у сродним језицима.

8. *Между индикатива и ренаратива в българския превод на срѣбската художествена проза // Fiatal Szlavisták Budapesti Nemzetközi Konferenciája III.3rd Conference for Young Slavists in Budapest*, Eötvös Loránd University, Faculty of Humanities, Institute of Slavonic and Baltic Philology, Budapest, 2014, 25–29.

У овом раду анализирају се употребе српског перфекта и његови преводни еквиваленти у индикативу и ренаративу у преводима на бугарски језик. Међу наведеним сродним језицима постоји асиметрија у системима глаголских времена и начина. Избор индикативног или ренаративног облика често зависи од субјективне процене преводиоца.

9. *За някои наблюдения върху превода на българското бъдеще време в миналото // Докторантски изследвания в социалните и хуманитарните науки. Традиции и новаторство. Традиционни и нови подходи в изследванията в социалните и хуманитарните науки. Т. 2.,* София, 2015, 121–136.

У овом раду ауторка истиче да је проблематика превођења са бугарског на српски језик релативно слабо проучавана. Упркос заједничком пореклу наведених језика, између њих постоји наглашена асиметрија у системима глаголских времена. Постојање међујезичке асиметрије између изворног и циљног језика води до различитих граматичких трансформација у процесу превођења. Футур перфекта (буг. бъдеще време в миналото) нема формални еквивалент у српском језику и због тога се ово глаголско време у процесу превођења преноси различитим функционалним преводним еквивалентима. У раду се разматрају случајеви употребе футура перфекта и његови преводни еквиваленти у преводима бугарске књижевности на српски језик.

10. *Перфектът в темпоралните системи на срѣбския и българския език // Докторантски изследвания в социалните и хуманитарните науки. Традиции и новаторство. Традиционни и нови подходи в изследванията в социалните и хуманитарните науки. Т. 3.,* София, 2015, 435–450.

Циљ овог рада је да се представи место перфекта у неким граматикама српског и бугарског језика. Перфекат је глаголско време које се разликује по значењу и учесталости употребе у разматраним језицима. У раду је направљена кратка паралела система глаголских времена у српском и бугарском језику, након чега је представљен перфекат на основу четири граматике наведених језика. Различити приступи проблематици глаголских времена у српском и бугарском језику, разлике у постојећим облицима глаголских

времена и њиховој употреби потврђују да она треба да буду предмет дубљег проучавања. Допринос овог рада је и у покушају да се расветли део преводилачких проблема, који проистичу из асиметрије у темпоралним системима ових сродних језика.

11. *За някои граматични трансформации в художественя превод (с оглед на преводи от срѣбски на български език)* // Славистиката и българистиката днес: въпроси, идеи, посоки. Сборник с доклади от международната конференция по повод 20-годишнината от създаването на специалност Славянска филология (Благоевград, 16–18 октомври 2014 г.), Благоевград, 2015, 340–349.

У овом раду ауторка представља граматичке трансформације у процесу превођења књижевних текстова са српског на бугарски језик, које проистичу из основних морфолошких разлика између разматраних језика. Предмет истраживања представљају изабрана дела српске књижевности, која постоје у две преводне варијанте на бугарском језику. У раду се разматра актуелна преводилачка проблематика овог језичког пара, која је само делимично истражена. Примењен је методолошки приступ поређења две преводне варијанте једног те истог оригинала.

12. *Перфектът в срѣбския и в българския език – значения, употреби, преводимост* // Надмощие и приспособяване. Сборник с доклади от Международната научна конференция на Факултета по славянски филологии (24–25 април 2017 г.), Том II Езиковедски четения, София, 2017, 201–208.

У овом раду се систематизују употребе српског и бугарског перфекта и разматрају преводни еквиваленти српског перфекта у изабраним бугарским преводима. Корпус је састављен од по две преводне варијанте истих дела српске књижевности, које су објављене у кратком временском периоду. Овакав методолошки приступ пружа могућност анализе различитих преводних еквивалената перфекта у истим условима у недовољно разматраној проблематици међусловенског превода за наведени језички пар.

13. *Аористът в българския и срѣбския език – значения и употреби* // Српски језик: студије српске и словенске, Књ. 23, бр. 1, Београд, 2018, 695–709.

Овај рад представља покушај анализе и систематизације значења и употребе аориста, чији се облици подударају по форми у српском и бугарском језику, али се разликују по функцији и фреквентности употребе. Проблематика глаголских времена – повод за дискусије у лингвистици, и даље је актуелна, али треба истаћи и то да, упркос досадашњим истраживањима наведених језика, и даље има непопуњених места у упоредним анализама српског и бугарског темпоралног система. Осим разлика у формулисању основног значења и у функцији овог глаголског времена у поменутиим сродним језицима, у овом раду се истражују могућности његовог грађења од перфективних и имперфективних глагола, као и преносна и модална употреба аориста. Допринос сличних истраживања је како у области контрастивне словенске лингвистике и транслатологије, тако и у настави бугарског и српског језика као страног.

14. *Грамматични проблеми на превода между близкородствени славянски езици – опит за класификация*, Международна конференция „Българистични езиковедски четения“,

посветена на 130-годишнината на Софийския университет, проведена на 19–20 ноември 2018 г.

У овом раду представљен је део ауторкиних претходних истраживања граматичких проблема превођења. Анализирају се морфолошки проблеми превођења са српског на бугарски језик, којим се истичу основне разлике у граматичким системима наведених језика. Рад такође даје могућност да се изведу закључци о избору једног или другог облика од стране различитих преводаца, о тенденцијама редуквања и повећања употребе појединих граматичких особина у текстовима из канона српске књижевности у поређењу са текстовима из савремене српске књижевности и др.

15. *За някои морфологични трудности в овладяването на българския език като чужд*, Дните на българския език и култура (гр. Форли, Италија), Познаваш ли България?, 19–21 април 2018.

У раду се систематизују и анализирају особине бугарског језика које представљају тешкоћу у настави бугарског језика као страног за носиоце српског језика. У анализираном корпусу, састављеном од писмених студентских текстова, откривене су грешке на свим језичким нивоима – фонетском, морфолошком, синтаксичком и лексичком. Анализа је мотивисана могућношћу прогностике типичних грешака у усвајању бугарских именица, што би у перспективи олакшало наставу бугарског језика као страног.

16. *Аорист и имперфект в българския и сръбския език – значения и Употреби*, Език и литература, бр. 1–2, Софија, 2019.

У овом истраживању направљена је паралела између аориста и имперфекта у репрезентативним граматикама српског и бугарског језика. Аорист и имперфекат су глаголска времена, чији се облици подударују по форми у српском и бугарском језику, али се разликују по функцији и фреквентности употребе. Резултати направљене анализе показују између осталог да наведена глаголска времена, без обзира на различите приступе темпоралним системима бугарског и српског језика у размотреној граматичкој литератури, повезује низ заједнички семантичких компонената (нпр. непосредна оријентисаност на тренутак говорења код аориста, завршеност глаголске радње пре тренутка говорења код аориста, трајање глаголске радње код имперфекта и др.).

17. *On the processes of adaptation of Bulgarian names in Tsaribrod, Serbia*, Български език и литература, кн. 6, Софија, 2019.

Ово истраживање мотивисано је правном могућношћу уписивања имена припадника бугарске националне мањине у Републици Србији у складу са правописом бугарског језика. У раду су представљени историјски и административни аспекти уписа имена и презимена Бугара у Димитровграду, Република Србија.

18. *Грамматични трансформации при художествен превод (сръбско-български паралели)*, Народна библиотека „Детко Петров“, Димитровград, Универзитетско издателство „Св. св. Климент Охридски“, Софија, 2016. Носилац награде Факултета за словенске филологије у

Софији и Удружења „Георги Раковски“ за књигу младог научника из области лингвистике за 2017. годину.

У монографији *Граматични трансформацији при художествен превод (србско-български паралели)* др Иване Давитков, објављеној 2016. године, разматра се значајно, али мало истраживано питање у теорији превођења – граматичке трансформације, конкретније, промене које настају код српског перфекта приликом превођења са српског на бугарски језик. Наведене преводне трансформације резултат су како асиметрије у системима глаголских времена двају језика, тако и могућности субјективног избора преводилаца.

Основни циљ ове монографије је да се опишу различити начини превођења српског перфекта у анализираним преводима књижевних текстова, као и да се систематизују у виду преводних варијанти случајеви у којима се појављују различити преводни еквиваленти у два превода једног те истог оригинала. Објекат истраживања су српски прозни књижевни текстови који постоје у најмање две преводне варијанте на бугарском језику. Анализирани корпус састоји се од по два типа преводних варијанти једног те истог књижевног дела – оних, између који постоји велика разлика у времену (тзв. преводи из различитих времена) и оних, које су објављене са малом временском разликом (тзв. преводи из истог времена). У првој групи су анализирана по два превода дела двојице српских прозаиста – Иве Андрића и Бранислава Нушића. У другој групи анализирају се по два превода дела Милорада Павића, Михајла Пантића и Давида Албахарија. Корпус се састоји од 3000 реченица из оригинала наведених дела. Методом контрастивне анализе прате се различите трансформације приликом превођења српског перфекта у истим условима.

Прво монографско истраживање др Иване Давитков представља допринос теорији и пракси превођења између сродних језика. Књига је значајна за проучавање два језика, за припрему преводилаца, за практичну и теоријску обуку студената бугаристике, србистике и славистике уопште, као и за даља транслатолошка истраживања. Монографија др Иване Давитков носилац је награде Факултета за словенске филологије у Софији и Удружења „Георги Раковски“ за књигу младог научника из области лингвистике за 2017. годину.

Прикази:

1. *Две књиге о бугаристичким и славистичким темама* // Српски језик, год. 14, бр.1/2, Београд, 2009, 727–743.

2. Приказ зборника „Славјанска филологија” са XVI Међународног конгреса слависта, Београд, 20–27 август 2018., Јужнословенски филолог LXXV, св. 2, Београд, 2019, 132–138 (у коауторству са Кристином Манић).

Приређена дела:

България и Србија през погледа на србски студенти. Бугарска и Србија очима

српских студената, ред. Рајна Драгићевић, Ивана Давитков, Јулиан Китипов, Београд,
2018: Чигоја штампа и Амбасада Републике Бугарске.

З А К Љ У Ч А К

На основу прегледаног конкурсног материјала, приложене биографије, библиографије и позитивних оцена у студентским анкетама, Комисија констатује да кандидаткиња испуњава све предвиђене услове за избор у конкурсном одређено звање. Стога предлажемо Изборном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да **др Ивану Давитков** изабере за **доцента за ужу научну област Бугаристика, предмет Бугарски језик (30 % од пуног радног времена).**

У Београду,
24. јуна 2024. године

Комисија:

др Олга Савеска,
доцент на Филолошком факултету Универзитета у Београду

др Далибор Соколовић,
ванредни професор на Филолошком факултету Универзитета у Београду

др Мирјана Мирић,
виши научни сарадник Балканолошког института САНУ